

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyiérdekű hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre 2 korona

Egyes szám ára 20 fillér.
Nyílt-tér sora 40 fillér.
Hirdetések nagyság szerint.

Felelős szerkesztő:

Dr. MARTON ADOLF.

Segéd-szerkesztő:

NOVÁK PÁL.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez intézendők.

MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

A kaszárnya átalakítása.

Dr. A képviselőtestület feladata a város ügyeit intézni, kötelessége pedig minden tehetségével a város fejlődését, anyagi jólétét előmozdítani. Amely testületi tag nem áll hivatásának magaslátán, nem akar vagy nem tud érvényesülni, hanem mint »főbólintó Bálint«
ül a tanácssteremben. »az visszaél a polgárság bizalmával és legokosabban teszi, ha leteszi a megbízást. Hiuságának ne hizelegjen senki a városatyasággal, oda tehetség, függetlenség és önzetlenség szükséges.

Emlékeztetükbe hozom a régi Rómában Maenius Agrippa mily mesével csillapította le a népet, midőn az felázadt (már akkor kezdődött a sikeik), mert a nagy éhínség miatt nem láptak gabonát. »Gondoljátok el, barátaim, mondja Maenius, mi történnék, ha a kéz, a fogak, a száj összeesküdnének a gyomor ellen, mert az nem dolgozik semmit. A kéz pl. nem nyulna az étel után, nem vinné a szájba, a száját nem lehetne kinyitani, a fogak nem rágnák

össze. Ugy-e, ha a gyomorban nem volna elég táplálék, amit felemészthetne, a kézben nem lenne elég erő dolgozni, megfogni valamit, gyengeségében a száj becsukva maradna, a fogak nem tudnának rágni. Így van a nép a városatyákkal. A gyomor gondoskodik a szükségesség táplálékáról az egész testnek; a városatyák a város esze, ezek gondoskodnak a nép, a város jólétéről. Így gondolkodnak-e nálunk is?

Van a városnak egy épülete, azt városházának csufolják, miből áll az, egy teremből, mond egy teremből.

Ott van a város jegyzőjének az irodája, abban dolgozik a két hivatalnok, ott az írtató, az írtár, ott a pénztár, ott intézi el a bíró a peres felek ügyeit, több hivatal nem lévén, más táblát nem kell az ajtóra kifüggeszteni. Méltó azon épület Jánosházához, erre csak minden józan eszű ember, nemmel felel. Ezen egyszerűen segíthetnek, ott a kaszárnya, az a kolosszus, ott áll üresen, nem hajt semmi hasznót a város konyhájára.

Hja, sopánkodnak, nincs pénz, magas a pótladó, »hogyan repüljön a szárnyatlan madár«. Erre megadjuk a választ, amortizáló kölcsönt ha felvesznek vegyenek tonát a kezükbe, ha tudják, mennyi a 2-szer 2, akkor könnyen egy véleményre jutunk.

A kaszárnya külső falait nem kell lerombolni, csak belső átalakításokat kell elrendelni. A földszinten köröskörül legyenek üzletek egy szoba és konyhával, az emeleten legyen elhelyezve a jegyzői iroda, legyen tanács terem, ott legyen a körjegyzőnek is a hivatala. Lehetne még 2—3 szép lakás, az épület előtt a nyílt csatornát befedni, mily szép, imponáló épület állna a Főtéren a város díszére.

Kérdés most, nyomá-e ez, mint teher a várost, határozottan nem.

Évek óta üresen áll, mint a jó termő föld, mely gazt terem, mert nem munkálják. A boltokat kiadják mondjuk 300—400 koronaért, elfér ott igen könnyen 8, 300-at vegyünk nyolcszor, ez 2400 korona, a két lakás 1000 ko-

TÁRCA

A sibilla.

— A »Jánosháza és Vidéke« eredeti tárcája. —

Írta: **Andrák Lajos.**

(Folytatás)

»Tud-e már olvasni, Lajoska?« kérdezte tőlem.

»Mar az »abc«-t kivegeztem, feleltem.

»Szereti-e a képeket?«

»Szeretem.«

»Hát nézessünk.«

— Nézogettünk. S a legnagyobb ostobaságoknak akkorat nevettem, hogy még, ha Amália nevetett. (Itt a csirája a konvencionális udvariasságnak!)

»Láttott-e már sibillát?« — kérdezte újra.

»Nem láttam.«

»Állj! én mutatok.«

Addis majd kifurta az oldalamat,

»hogymi az a sibilla.«

Hozza a »sibillát.«

»Itt van ni.«

»Iszen ez csak könyv.«

»Az hát. Hát nem tudta?«

»Nem.«

»Látja! Ebben benne van az álom.

Mert ez álmokönyv. Megnézi benne az ember az álmát, aztán egyszerre megmondja, hogy mit jelent.«

»Nem József csinálta?«

»Ezen aztán akkorát káczagott, hogy fülig belevörösödtem. Az én kontómra nevetett!«

»Nem József csinálta, hanem a százszentendős jóvendőmondó.«

»Pedig én azt gondoltam, hogy József csinálta, aki a Fáraó álmát megmagyarázta!«

»Erre aztán egyszerre meghökölt Amália.

»Az meglehet« felelte komolyan.

»Hát más nincsen benne?« — kértem.

»De van. Mikor született?«

»Január 12-én.«

»Nézgél meg.«

Kérészés után rákadt. »Aki január 12-én született, az költő lesz.«

»Átia! Maga Lajoska, költő lesz.«

»Mi az a költő?«

»Hát — izé — költő.«

»Jézusom! Hát én költő leszek?«

Mi az a költő? ... Hát maga, Amália, mikor született?«

»Május 28-án.«

»Hát maga mi lesz?«

»Gazdag. Szerencsés a szerelemben.«

»Szerlemben? Hát az mi?«

»Sok pénz.«

»Jézus Krisztuskám! Ennek az Amáliának sok pénz lesz. Csak én leszek költő.«

»Három hélig nem tudtam jóízűt enni.

»Csak én leszek költő! Mi az a költő?«

III.

Mikor iskoláimat elvégezve a passzist a kezembe nyomták: az apám szülőföldén jártam. Éppen bucsu volt, a faluban. Hát ki-vel találkozom? Amálkával.

»De már a »ka« alaposan levedlett róla. Olyan tisztességesen elvedlett személyesség vált belőle, hogy hármat lehetett volna olyan

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyi érdekű hetilap.

1971

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona

Folyó szám ára 20 fillér.
Nyílt-tár sora 40 fillér.
Hirdetések nagyság szerint.

Felelős szerkesztő:

Dr. MARTON ADOLF.

Segéd-szerkesztő:

NOVÁK PÁL

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez intézendők.

MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési felhívás!

Nagy fába vágtuk a fejszénket, midőn Jánosházán lapot adunk ki, mondják a kislelkűek, mert nem lesz közönsége. A mi dolgunk, válaszoljuk egyszerűen. A múlt idők büne, hogy eddig nem volt, mert érezzük, tudjuk, hogy égető szükség van rá. Nem-e elszomorító, ha a szomszédos nagyobb helyiségek, mint Czellödömök, Sümeg, Tapolca (a kis Budapest) stb. fejlődését, haladását látjuk, csak épen Jánosháza a régi, az ósdi, a maradi. Jánosháza egy nagy vidék górpontja, van 4 országos, 12 hónapos vásárja, gabona piaca rendkívül élénk, messze vidékről sereglenek ide a sertéskereskedők a sertés piacra s mit tapasztalunk, visszafelé megy. Jánosházának a hirtelen egyetemesek miatt, kik a felszínre tolokodtak rossz, a viszonyok corumpálva, itt akarunk purificoló munkát végezni. Kik Jánosháza fejlődésére lidércnyomást gyakorolnak, azok karmai alól akarjuk ki- és felszabadítani. Nagy munka vár

itt reánk, ezt beismerjük, ehhez a közönséget hívjuk társul, a közönség támogatásával fokozódik erőnk s fáradozásunkat siker koronázza, mert mi tartók leszünk.

Előfizetési díjak:

Negyed évre 2-korona,
fél évre 4
Egész évre 8

Dr. Marton Adolf **Novák Pál**

felelős szerk. és kiadó. segéd-szerkesztő.

Családi takarékpénztárak.

A régi jó időkben a takarékpénztár alapítói előtt kellett jól lebegetni, először a népet takarékosra szoktatni, az összegyűjtött pénzt jól elhelyezte el, s rövid idő alatt arra értek, hogy ime már vagyonkára tettek szert, másrészt, ha megszorult, olcsó kamat mellett pénzhez juthatott.

Az idők változtak, változtak az emberek is. Urhatnáság a divat, nem dolgozni, mégis jól élni, a jövedelmen túl költekezni, s adósságot csinálni, ha

a terhet nem bírják, szidnak, átkoznak mindent, mindenkit, csak magukat nem. Nem a tőke, a magas kamat teszi az embereket tönkre. Gomba módra szaporodtak a fővárosban is a hitelszövetkezetek, ezek magukhoz csalogattak a közeposztályt, az nyög most eléggé, de mint halljuk, a hitelszövetkezeteknek már alkonyodik. A vidéknek is megvan a rákfeneje, ezek a családi takarékpénztárak, ezek még a zenitén vannak, de reméljük a rud ezekre is reájár, minél előbb, annál jobb. A közönség figyelmét hívjuk fel, ne üljön fel a csábító szavaknak, mert a török császárok is régen, ha egy emberiket az udvarnál el akarták láb alól tenni, a legelőször a szűz lányt elvették az udvarhoz egy selyem zsinórral és az oly szépen beszélt neki, hogy élvezetnek tartotta azzal a zsinórral felakasztani magát. Takarékpénztár, ha családi jelleggel bír, az veszedelmes, hisz egy rovott multa uzsorás is, ki megelégette a népek kiszípolozását, mert a lelkiismerete furdalja s fél egy faluban,

TÁRCA

A sibilla.

Írta: Batrokay Lajos.

I.

Volt az én édes apámnak egy gyerekkori jó pajtása. Sárándynak hívták. Harmadik vagy negyedik szomszédok voltak.

Hanem ez a pajtáság egész csodás: ámba men! Mert Sárady a »pápista« iskolába járt, az apám pedig a »rutlánosba«. Aki pedig ismeri az apám falujában uralkodó mórest, az tudja azt is, hogy a »rutlános« meg a »pápista« iskola között egy végtelen vérmező terül el. A két iskola nebulói csak egy-egy kis parázs verekedés kedvéért szoktak egymással érintkezni.

De elég az hozzá, hogy apám, meg Sárady egész nap együtt voltak; együtt eszeltek ki és hajtották végre a gyerekhuncutság egész sorozatát.

Hogy mi lehetett ennek a rendkívüli barátságának az oka? A megegyező és egymást vonzó természetén kívül talán az, hogy mindketten árva gyerekek voltak. Mindegyiknek csak az anyja élt már.

Hanem egyszer csak mégis útott a válas-órája. Sárándyt a még életben levő öreg anyja inasnak adta.

Sárándyt elvitték esztergályos inasnak. Apám pedig maradt otthon, »kivégezni« a paraszti mesterséget.

Szegény öreg nyám tehetségéből más nem teltett.

Folyt azután az idő. A jó pajtás emléke ha föl is tűnedeztet néha, hamar elnyomta a napi élet. S egyszer csak azon vette magát észre apám, hogy kezd érdeklődni a bajszpedró iránt.

Ez a kor pedig tudvalevőleg arról nevezetes, hogy just formáinak hozzá katonáék. A pelyhedező ábrázolat szerelek csakó alá szorítani.

Bizony elvitték apámat is.

Hiába sirt szegény öreg anyám vagy három kötényre valót. Róllítotték a lányok föl-pántlikázza kalapu fiát a kocsi és elvitték katonának.

Apámat vitték. Még pedig úzárnek. Vilték Sopronba, onnet Bécsbe. Fár napot töltöttek itt. Ezt a Bécsi tartózkodást soha él nem felejtii: ott evett életében löhust, amit csak később tudott meg. Azt mondja különben, hogy nem volt rossz. Bécsből aztán levitték a Donán Komáromba s ott kiküvartélyozták a Szamberg-re.

Amint a kaszárnya udvaron sorakoznak, hát majdnem hanyatt esik a meglepetéstől.

»Jézusom! Ez Sárándy! Elfogódott meglepetéssel szólal meg:

»Hát te is itt vagy?»

»Itt! Hát te is?»

»En is.»

S mint a rég nem látott, egyvást igazán szerető édes testvérek boroltak egymás nyakába.

majd agyonverik, bűróba akar ülni. — Mit csinál, hogy célját elérje, keres egy jó hangzású, jó nevű embert, ez a Strohmann, aláírásokat gyűjt részvényekre, a legtöbbet a család jegyzi, a többi részvényes csak staffage, a törvényes források mellett megalakul, megkezdődik működését. Nem ám a régi idők mesgyéin, nem takarékosagra akarja a népet szoktatni, hanem a pénzére éhes. Ha berakta, uri passzióknak áldoz, vagy a berakott pénzekkel vállalatokba bocsátkozik, hogy gazdagodjék, ezt pedig könnyen teheti, mert a mellét üti, mondván: »a takaréki én vagyok«.

Ha valakinek pénz kell odacsábitgatják, drágán kap pénzt, ezenkívül felhasználják eszközül, mindenféle ügyben, hogy céljukat elérhessék, ha megtagadja, mert megkövetelik a feltétlen engedelmességet, rögtön óvatolják a váltót s perlik, csak hogy megmutassák tölem függni kell, egyszerre arra ébred a nép, vagyona sincs, pénze sincs, a kis birtokocskája a takaréki, de adóssága megmaradt.

A nép érdeke van szemünk előtt, egy takarékpénztár akkor áll szolid alapon, ha az igazgatósági tagok vagyosok, ha elég értékes birtok van a netükön, úgy értjük, ha az igazgatók ott pénzt nem vesznek kölcsön, sem senkiért kezességet ott nem vállalnak.

Meg kell nézni, az igazgató urak multja mocsoktalan-e, ne rakják könynyelműen oda a pénzüket, ahol csak kijárják takarékpénztár, a verejtékkel keresett pár fillérjeiket azok könnyen elpredálják, legyen intő példa a *Schludere*, a *Rosenberg* az *Uvardi* bank.

II.

A »kis három esztendő« elvált. Addig járogattak ki a szónyi sáncok alá ágyut etetni, hogy megelégette a »császár« a szolgálatot. Ujabbaknak köllött a »profunt«. De már alig is vártak.

Sárány beleszeretett egy komáromi barnába. Az apám is. Ott ragadt mindkettő Komáromban. Sárány a híres csontesztergályos Holzer műhelyébe került, az apám a »Stápcan (államvasut) szolgálja« lett.

Igy aztán üres órákban újra csak össze-összejárogattuk, el-eldiskuráltuk a régi jó időről. Engem is gyakran elvitt magával édesapám.

Egy alkalommal szintén magával vitt. Lehettem vagy hét éves. Sárányéknál egy kis meglepetés várt rám: a gyerekek száma kettőről háromra szökött. De az a »harmadik« nem legkisebb, hanem legnagyobb lett közöttünk. Lehetett vagy 10 éves. Egész kisasszony volt már Amálikának hívták. Anyit tudok, hogy egészen lebilincselte, olyan kedves anyáskodással bánt velem.

(Folyt. köv.)

A lelenccgy Jánosházán.

»Oly jól néz ki, mintha lelencc szirjan hazlalná magát« ez a szálló ige kelt szárnyra, vajjon bosszankodjunk-e ezért, vagy sajnálkozunk. A dolgok ily elfajulását nem kellett volna bevárni, sok dolog jött napfényre a lapok hasábjain, a tisztító munka legyen alapos.

Örömmel konstataljuk, a lelencc oktatásban részesülnek, de a mód tápanyagot nyújt szálló igék képzésére. Egy vállalat 800 koronáért vette át a tanítást, két tanító kap ebből 400 koronát, kié a többi? — Ha vállalat, arról tudjuk, haszon nélkül nem kezd semmihez, a fő az üzletnél a haszon, az angol is azt mondja, »legelső a biznics«, miért nem kérték fel Polgár vagy Weisz főtanítókat még. Így oly színezete van a dolognak, hogy akaratlanul zugiskolában tanulnak a lelencc, épen itt folytult mult évben vizsgálat egy szegény, védtelen lelkiismeretes nevelő ellen, zugiskola fenntartása miatt, holott két családnál tanítgatott kenyérkereset céljából szüleinek. Már láttuk Schakespeare Schylokjának alakját, előre kifent késsel a kezében, bosszút lihegő arccal, csak a pillanatot várva, mikor vághat ki ellenfele testéből 1 kilogramm húst. A tanítás ellen nincs kifogásunk, de a tanfelügyelő tudhatja, quod uni iustum, alteri aequum.

Határozottan kifogásoljuk a kaszárnyában az oktatást, a polgárság azért építettet iskola, mert azt a veszélyesnek s egészséges lelenccnek tartotta, hisz egy gerendát húztak keresztül, hogy le ne akadjon és két oldalt vasdúcok vannak, hogy be ne dőljön. A terem ott nem iskolának való, az ablakok közt a válaszfal rendkívül széles, a megvilágítás rossz, a fűtés milyen, arról talán ne szóljunk. Csak a feljártó említjük az emeletre, csoda igazán, ha eddig baj nem történt; ott az iparos-tanoncok terme, ne legyen a látzata se annak, a gazda gyerekének nem jó, de lelenccnek nem árt.

A néptanító feladata.

Írta és felolvasta a jánosházi tanító gyűlésen.
Vathy János tanító.

Társadalmi életünk állandó hullámzása közepette, nem kerülheti el figyelmünket az az életerős, terjedelemben és intenzívításában folyton növekvő mozgalom, mely első tekintetre a benne forrongó tömeg nagyságával köti le a szemlélő figyelmet. Érttem itt azt a be-tégséget, amely már évtizedek óta rágódik jó magyar népünknek lelkén, amely ha onnan idejében el nem távolított, veszélybe döntheti nemcsak a társadalmat, a közrendet és a békét, hanem ezeket együtt az egyházat és a hazát is.

Vészkiáltást hallatnak ezért a társadalom vezetői és nem ok nélkül, mert elvégre fájón kell már konstatalnunk azt, hogy édes hazánk népe lelkében és eszében meg van háborodva, »Szocialismus« »munkáskérdés«, ezek azok a szavak, amelyek minif puskapor vannak szétszórva az emberi társadalomban, amelyeket már ifjú és öreg, férfi és asszony, egyaránt ajkukon hordanak széles e világ-részben. Mit jelentenek e szavak, »szocia-

lismus« »munkáskérdés«? A szocialismus első sorban összefoglalata azon jelenleg létező gyakorlati és elméleti kísérleteknek, melyeknek célja a nemzetgazdaság/mostoha viszonyai-ból keletkezett nyomor, inségen segíteni. A »munkáskérdés«, vagyis a bérért mások számára dolgozó tömeg igazságtalannal állapota pedig azt a dus forrást nyújtja, a melyből ezen új meg új rendszerek keletkeznek, s amelyek mindegyike arra van hivatva, hogy a munka alatt görnyedő és mégis a legsajnálatraméltóbban díjazott munkásságra nézve kielégítő megoldást létesítsen. De másrészt a »munkáskérdés«, amely napjaink egyik leg-égetőbb kérdése, tulajdonképen a szocialismus kifolyásának tekinthető, amely tehát bizonyos állapotot, mozgalmat, sőt manapság már maga általánosságában hatalmat jelent.

Uj világrészek felfedezése, gépek uralma, az ipar és kereskedelem sőt a földmívelés terén is ugyszólván szükségképen idézték elő a munkásság elszegényedését, ami azután valóságos forrongást idézett elő egész Európában a bajok orvoslására és legyőzésére. Szónoklatok, könyvek, röpiratok mind érzékenyebbé teszik a nagy tömeget az osztály-részül jutott valódi, vagy nem ritkán csak képzett jogtalanság és nyomor iránt: vezetőik hóbortos ígéretei valóságos fanatizmust öntenek beléjük, amely arra ösztönzi őket, hogy nyomorúságuknak egyszer s mindenkorra véget vessenek — az azután már nem baj — ha mindjárt a legszentebb kötelek szétlépésével tehetik is ezt, csak meg legyen. Ez az a szocialismus, amelynek zászlaja alá milliók meg milliók sorakoznak, felajánlva életüket és vérüket, nem törődve sem Istennel sem emberrel; a heza fogalma előtűnik hűbűg, bíktri, a vallást, s ennek megnyugvást hirdető tanát papok találmányának gonyolja s önmagát helyezi a pozitív vallás magaslátára. »Szocialismus« a világ új evangéliuma!

Erre azonban azt mondhatná valaki: no a szocialismus most divat a társadalmi életben s amint a divat változik, úgy változik meg majd a társadalmi élet viszonya is. Nem uraim! ez nem divat ez egy társadalmi mozgalom, amely nem a levegőben lóg, hanem a lelkekbe verte gyökerét, hogy az embernek egész cselekvés módját irányítsa. Gondolat ez, amelyet sem a folyamok sem a hegyek, sem az ágyuk, sem az esztetikai érzés meg nem állíthatnak: s ahova eddig el nem jutott, okvetlenül el fog jutni a jövőben. Miért? Azért, mert nem karoljuk fel azt a jó falusi népet. Nemreg egy nagyon értelmes parasztemberrel beszéltem. Panaszkodott, hogy mindenkivel törődnek, munkásokkal hivatalnokokkal — ami nagyon jól van — csak a parasztemberrel nem törődik senki. A jó embernek nincs egészen igaz a mert több helyen törődnek vele; de annyiban meg igaz a van; hogy igen sok helyen nem törődnek vele.

De hát tegyen a kormány — mondhatná valaki! — Igaz; de a kormánynak sincs szaz keze, meg a kormány is csak 24 óras napok fölött rendelkezik. Azután meg ne várjunk mindent csak a kormánytól; tegyünk valamit társadalmi téren is. Igen tegyünk, mert már itt van az utolsó óra! A magyar nép józan-ságára, mint olyanra, mely a szocialdemok-rata eszméket nem fogadja be, többé már

nem hivatkozhatik senki sem. A tények cáfolnak rá ezekre a jó emberekre. 1906. jan. 7-én alakították meg Budapesten a földmunkás szövetséget 58 külszögű küldötteinek jelenlétében. A helyi csoportok száma egy év alatt 490-re emelkedett, tagjainak száma már jóval meghaladja egy év alatt a 100.000-et. Legerősebb a mozgalom Temes—Torontál—Fehér és az alföldi megyékben, erősödni kezd Pest—Szolnok—Szabolcs—Tolna és Zala megyékben, puhatolódik Komárom-, Sopron-, Somogy-, Baranya-, Bihar-, Heves-, Nógrád-, Borsod és Vas megyékben. Nálunk tehát még csak csirája van ugyazólván, azért kell résen lennünk és csirájában kell elfojtani azt, ne-hogy eső után öltünk köpönyeget, mert akkor már szidhatjuk ám a szocialdemokratákat, válaszuk rendszeren az lesz rá: már akarmi-lyeneknek mondják az urak mi halásak vagyunk irántuk, mert felnyitották szemünket és helyzetünkön javítani akarnak. Annyi tény, hogy a munkásmozgalom hazánkban már oly szárnnyokat öltött, hogy ez csak bölcs és gyors reformokkal szelidíthető. Szomorú állapotok ezek! Az embernek elszorul a szíve, ha egy kissé komolyabban és mélyebben belenéz szegény magyar hazánk sorsába. Igazán pusztulunk és veszünk. Nem elég, hogy a piros rongy- lángha borítja édes hazánkat, hanem még ahhoz járul, hogy fiai is, akik pedig talán hűek maradnának hozzá, itt hagyják, új hazát keresnek.

Hisz a kivándorlás egyre ijesztőbb mérveket ölt hazánkban. A jelenség annál meglibbentebb, mert hazánk népessége nem tud süni, talaja pedig kitűnő és általában természeti kincsekben gazdag ország. A kivándorlás nálunk nem természetes folyamat hanem ez is a szomorú süllyedésnek, a pénzvágynak, a kanzsiságnak a következménye, ami azután ismét mélyebb és sajnálatraméltóbb dologban bírja alapját és ez a vallás elhomályosulása és a hazafiatlanság. Mert mi más lehet az, ha vajaki itt hagyja az apáink vérrel megszentelt hantokat?

Valamint a szocialismus, ugy a kivándorlás terén is a lelketlen csábítók és ügynőkök játszó a főszerepet. Most már nem csak a felvidéki megyékből, hanem az ország minden részéből és minden népfajából ezrével tudul ki a nép Amerikába. 1906. év első 9 hónapjában 197,510 utlevelet adtak ki. Egy-egy kisebb vármegye népességével ér fel az egy évben kivándorlók száma. Megdöbbentő számok ezek! Hova jutunk, mi lesz belőlünk ilyen formán!?

Ne ringassuk magunkat biztató számításban e szomorú és veszélyes körülmények között. A Gondviselés intő ujját látatjuk a közelmúlt és jelen viharos jeleneteiben, midőn a társadalmi kérdés elfekélyesedett heve a szerencsétlen Franciaországban játsza le iszonyu drámáját. A katasztrófa sokáig volt kitörőben, míg végre átszakítva gátot, végveszéllyel fenyegeti a régi társadalmi rendet.

Nem tagadhatjuk, azért fájón is ismerjük be, hogy társadalmunk levegője telve van gyalékony, robbanékony, beteges anyagokkal. És ezekből a káros anyagokból ered a szeretetlenség, a hitetlenség és az ezekből folyó ózadás, mely mint egy kényszerítő az embert egy élni, hogy előtérbe lépjen az én-, és

hogy ennek kényelmes legyen a főcél, mindeki csak önmagának éljen.

A baj tehát meg van, ennek mindnyájan élő tanúi vagyunk. Mi néplanitók, kik hivatásunkkal fogva, kell, hogy a nép vezeterei legyünk, aggodó szívvel tekintünk gyógyító-szer után, mely a veszedelem végleges kitörését megakadályozná s egyuttal alkalmas lenne a mai tarthatatlan társadalmi állapotokat is megváltoztatni. Hogy a társadalom újjaszervezésének munkájában, — amelynek multhatatlanul be kell következnie — a tanító-ságra óriási szerep vár, ki tagadhatná? Hisz mindenki tisztában van azzal, hogy a társadalmi kérdés nem csupán kenyérgkérdés, nem csupán jogi, állami közgazdasági nehézségeknek csomója, de mindenek előtt erkölcsi- s így vallási kérdés is; már pedig, ha vallási kérdés is, akkor ki van a legjobb pozícióban, ha nem egy hivatásának élő néplanitó, ki zsenge, még hajlítható, fogékony lelkű gyermekekkel bánik, akiket — ha akarja — megmentheti Isten és a haza szeretetében; ha pedig ezt megteszi minden néplanitó, akkor miénk a jövő, hisz régi közmondás: akié az iskola, akié az ifjuság, azé a jövő.

Kartársak! meg kell értenünk korunk szózatát, a nyomoruság segélykiáltását. Orvosságról kell gondoskodnunk, kényeret; az igazság kényeret kell megöröznünk jobb sorsra érdemes embertársainak.

A baj, hogy megvan, azt nem tagadhatjuk, akkor meg kötelesek vagyunk orvosságról gondoskodni. Nézzük ezért mit tehet és mit kell tennie egy néplanitónak e zűrzavar megszüntetésében. Amint látjuk és tudjuk, az elégedetlen-ég oka nem annyira nyomor kérdés, mint inkább a vad, fanatikus izgatóktól félrevezetett nép, vallási, jobban mondva erkölcsi süllyedése. Itt az alkalom tehát, hogy oly elveket érvényesítsünk, melyek érvényesítése a társadalom bajainak gyógyulása, anyagi megújulása is. Hisz nekünk, néplanitóknak elég alkalom nyílik erre. Itt van maga az élet, hisz mindig a nép fiai közt vagyunk, ott van az iskola, sőt politikai téren is megtehetünk annyit, hogy józan falusi néplunket felvilágosítsuk és legalább olyan férfira szavaztatjuk le őket, aki garanciát nyújt szent hitünk, magyar hazánk jogai és törvényei megvédelmzésére. Lássuk tehát sorban, mit tehet egy néplanitó a társadalmi téren, mit az iskola terén.

(Folyt. köv.)

Heti krónika.

Szíves tudomásul. November 11-én akartuk, hogy a lap megjelenjen, már munkában volt helyben, midőn egyes nagyinak képzelt kis alakok, talán olyanok, kik fél lábbal a börtönben ülnek, a nyomdászt terrorizálták s visszaküldte a kéziratokat. Ez eklatans bizonyítéka a félelemnek, még meg sem jelent, már félnek, mi pedig ebből is Antaeusként meritünk erőt s bátorságot a további küzdelemhez.

Helyi hírek. Dr. Maróthy László v. országgyűlési képviselő és Kics Sándor plebános Káldról a megye-bizottsági tagválasztás miatt városunkban időztek.

A tubercalosis új gyógyszere. Egyik orvosi lapban olvastuk, hogy 23 esetben kitűnő hatású gyógyszernek bizonyult a «comain», az eredményt mesésnek mondja tüdővész betegeknek. — Különösen tartjuk a keletkezett lármát, mert az alternatíva szerint, vagy jó az a szer, vagy nem. — Ha jó, akkor az állam azonnal vegye pártfogásába állítolag a feltaláló egy kolozsvári orvos s segítsen minélelőbb a sok tüdővészessen. — Ha semmit sem ér, akkor miért irnak 23 esetben egyszerre csodaszerről. — Ugy látszik, nem szabad mindenkinek éles késsel játszani, mert másokat is megszurhat.

Adáskedés. Kinek hátralejka van jó lesz, ha minélelőbb lefizeti, itt a nov. hónap az év utolsó negyede, — az adó sohasem lesz kevesebb inkább mindig több, ha nem törlesztik.

Letört Illiam. Horváth István körtélyesi-intéző 13 éves leánya hosszú ideig feküdt betegen. Az aggodó szülők reménykedve várták felgyógyulását, de hiába a halál kerülhetetlen anyaga leszakította a hetekkel azelőtt még viruló rózsát. Szomhaton volt a temetés, melyen az egész vidék intelligenciája megjelent. A gyászszertartást Kornfeind Vince helybeli, Illa, Antal karakói plebánosok és Poller József káplán végezték. A Polgári Daloskör pedig gyönyörű búcsuzatokat énekelt. A letört liliumot általános részvét mellett nagy néptömeg kísérte a temetőbe. — Már homály borult a tájra, amikor a rög-rögre hullva eltakarta a zokogó szülők és testvérek szemei elől a drága tetemet és a fájó lelkek vigasztalására felhangzott a Polgári-Olvadókör ajkán. «Isteg egy feltámadás».

Megválasztási-tag választás. A most lejárt mandátumokkal együtt lejárt Dr. Gyng Károly megyebizottsági-tag mandátuma is, aki eddig városunkat képviselte a megyegyűléseken. A mult csütörtökön folyt le az új választás. Már napokkal előbb megindult a korteskedés. A választók egy nagy része Kics Sándor káldi plebános körül csoportosult, míg a polgárság, — amely ugy látszik kezd az ilyen ügyek iránt is érdeklődni, — Sik Péter, helybeli tekintélyes gazdát választotta jelöltjének. Csütörtökön reggel 9 órakor nyitotta meg Kóssa Gusztáv elnök a választást, amelyből Kics Sándor került ki győztesként. Mi szívből üdvözljük a győztest és reméljük, hogy méltóan fogja városunkat képviselni a megye-gyűléseken.

Ritka lelet. A sümegi-utcában Holpelt-féle házban burgonyának akartak gödröt ásni és egy teljesen ép szép szoborra bukkantak. A jó idők humora látszik rajta görög betűkből csak ezt tudtuk kivenni: F R E S Z K a, — alatta: «Eljásztottad már kis kis játékaidat Gyermek hamar játszottad el.» — Egy Maecenas 3) frtét megvette s az udvarában fényes ünnepély keretében elhelyezte.

A község b. Helyhatár Kohn Herman hirdetésére felhívjuk, különösen a sertés-tápláló-porára: most itt az alkalom a sertés-vészről kipróbálni annak csodás hatását.

Földrengés. Szombathelyről jelentik, hogy szombaton éjjel fél tizenegy órakor Alsópaly, Szentivánfa, Csönge, Ostflasszonyfa és Uraiuifalu községekben földrengés volt, melyet erős földalatti moraj kísért. A földlökések — amelyek nem ismétlődtek és semmiféle bajt nem okoztak — a lakosság közt nagy ijedelmet keltek.

Hónapos vásárunk. Sertes felhajtattott 245 drb., hizó 49 drb., sovány öreg 60 drd., süldő 63 drb., malac 7 drb. Szarvasmarhá felhajtattott 378 drb., eladásra került 44 drb., irányzat lanyha.

Elopott hegedű. Jogos tulajdonát képező hegedűvel jelent meg a napokban egy fiatal ember előbb a Korona-, majd a Sörház-vendéglőben és megvételre kínálta a száraz fát. Akadt is vevő hamarosan Lőwy Jónás személyében, aki 5 koronát adott érte. Eddig rendben van a dolog. De hamarosan jelentkezett egy régebbi gazdája, Huber Sándor, aki azt állította, hogy a hegedű az övé, tőle lopta el a segédje és adta el Lőwynek.

Hamis mérleg. Több oldalról panasszal fordultak hozzánk, hogy a hetivasáron egyesek drágáiban veszik a gabonát, mint a rendes kereskedők, hogy az átvételnél becsaphassák, otthon megmérték. — Ennek egyszerű az orvoslása, a Fő-téren vegyék igénybe, a város mérlegét, ha ekkor is csálnak, tegyék meg a feljelentést a hatóságnál különben nevéket kérdünk, majd felhívjuk azokra a gazdák figyelmét.

Felfüggesztett tanító. A szomszédos Galsa községnek nagy szenzációja van. Szabó Imre rom. kath. tanítót, — állítólag egyházellenes izgatás és durva magaviselete miatt, — állásától felfüggesztették. Bennünket kellemtlenül érint e hír, mert hisz csak nemrég vette feleségül egy helybeli tekintélyes iparos leányát, aki a történet után hazá jött szüleihez. Örömmel látnánk, ha a megindított vizsgálat eredménye e híreket megcáfolná.

Bertótszárlat. A napokban jutott a hatóság tudomására, hogy Jánosházán a sertésvész dühög, miért is további intézkedésig Jánosháza le van zárva. Sertéseket nem szabad innét sem elhajtani, sem idehajtani. Gondoskodnak arról, mihelyt a vész megszűnik, azonnal felszabadítják a várost, ily intézkedés a közönség, a város, az állam kárára van, de az óvintézkedés a legjobb szer a járvány megszüntetésére.

Azt beszélnek . . .

Azt beszélnek, hogy a Jánosháza és Vidéke meghalt, mielőtt megszületett volna.

Azt beszélnek, hogy a Jánosháza és Vidéke-t a szerkesztők maguk nyomják.

Azt beszélnek, hogy Jánosházán hegedű kelendő.

Szerkesztői üzenetek.

Strokovay urnak hálás köszönet; ép. jókor.

P. S. Szép tárca, pompás, a névválasztás Lord D'Uresfej helyszüke miatt a jövő számban.

Rhododaktályos. Nem értjük, kikre céloz a Judás névvel, Judás csókját ismerjük. Kérjük levélben velünk tudatni.

T. Karakó. Személyeket nem támadunk csak közügyekről írunk, mi azt hülyének tartjuk, csak nem ültethetjük lovagá.

M. J. Helyben. A kaszárnyáról legközelebb.

K. urnó Sümeq. Gondolhatja. női kezektől kapott cikkeket szívesen veszünk de igéreteinket most nem válthatjuk be, mert lekéselt.

Gr. J. Nem méltó említésre azon ur, kit ön leakart rántani, uszályhordozója mindenkinék, kitől hasznót remél, a pénznek addig van szaga, míg azoknál van, az ő zsebében pedig nincs. — Eszünkbe jut a »Feleségem nem schickes« párisi bohózat borkereskedője, ki Párisban bevetődik egy Grisettel valamely vendéglőbe, ott bort kér s mikor megizeli, ráforded a pincérre, miért ad neki ily rossz, ecetes bort s mikor feldicséri a borkereskedőt, kinek híres pincéjéből veszik, újra izeli, mert az ő nevéltátja a palackon, égre-földre dicséri, ily jó bort még sohasem ivott. Különböben is tudjuk az illető páros napokon philo- páratlan napokon antisemita. Személyes ügyekkel nem bajlódunk.

Tanító ur, Hosszufalu. Köszönet kértünk folytatást.

Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Mutaványeszmor egyszer küldünk, ha az előfizetési díjat rendes időben nem kapjuk, a lap küldését beszüntetjük.

Gabona-árak.

— 1907 november 6-án. —

Salzberger Rudolf ur jelentése szerint:

Buza	21—	22—	korona.
Rozs	21—	21 40	„
Árpa	15 60	15 80	„
Bab	16—	18—	„
Zab	15—	15 20	„
Tengeri	14—	—	„

Az irányzat szüldri.

Új üzlet a dukai-utcában!

K o h n H e r m a n n

fűszer-, liszt- és rövidáru-üzlete

Jánosházán.

Legelőcsőbb bevásárlási forrás, pontos kiszolgálás!

Vasuti menetrend.

Budapest felé Jánosházáról

V o n a t i n d u l

Réggel 8 óra 25 perckor.

Délben 12 óra 10 perckor.

Este 7 45

Fehérvár felé:

Réggel 4 ó. 30 p.

Délután 2 ó. 30 p.

Celldömök felé:

Délután 5 ó. 22 p.

Tapolca és Zalaegerszeg felé.

Réggel 5 ó. 27 p.

Délután 2 ó. 52 p.

Este 6 ó. 47 p.

Ukkrol Tapolcára d. e. 11 ó. 30 p.

Zenke Zoltán

Barát-tal

növény-szer-gyomorlikőr készítménye.

Ára kis üvegben 30 krajcár.

Zenke Zoltán

sertés tápláló pora!

Ezen sertés-por kitűnő hatása a sertések nevelésénél. Hogy a mai járványos sertésveszt minél jobban elkerülhessük, szükséges a sertéseket ketszeres gondnal és figyelemmel nevelni, hogy egészségük megmaradjon, mert az egészséges sertés a járványos vesztnek is jobban ellenállhat, mint a kevésbé gondozott.

Ára egy kis csomagnak 10 krajcár, egy kis doboz 25 kr., egy nagy doboz 50 kr.

Kapható:

Kohn Hermannál

Jánosházán, a Dukai-utcában.

HA NYOMTATVÁNYOKRA

Izléses kivitel!

!! Olcsó ár !!

van szüksége, rendelje
DINKGREVE NANDOR
CELLDÖMÖLKÖN.

KÖNYV-
NYOMDÁJÁBAN

Vidéki megrendelések azonnal ellintéztetnek.

»JÁNOSHÁZA és VIDÉKE« részére hirdetések felvétele.

1. 5. sz. / e

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyi érdekű hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	8 korona
Felévre	4 korona
Negyedévre	2 korona

Egyes szám ára 20 fillér.

Nyílt-tér sora 40 fillér.

Hirdetések nagyság szerint.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÁRTON ADOLF.

Segédszerkesztő:

NOVÁK PÁL

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez intézendők.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A kaszárnya átalakítása.

Dr. A képviselőtestület feladata a város ügyeit intézni, kötelessége pedig minden tehetségével a város fejlődését, anyagi jólétét előmozdítani. Amely testületi tag nem áll hivatalának magaslatán, nem akar vagy nem tud érvényesülni, hanem mint »fejbőlöntő Bálint«
ül a tanácsteremben. Az visszaél a polgárság bizalmával és legokosabban teszi, ha leteszi a megbízást. Hiuságának ne hizelegjen senki a városatyasággal, oda tehetség, függetlenség és önzetlenség szükséges.

Emlékeztükbe hozom a régi Rómában Maenius Agrippa mily mesével csillapította le a népet, midőn az felázadt (már akkor kezdődött a streik), mert a nagy éhínség miatt nem láptak gabonát. »Gondoljátok el barátaim, mondja Maenius, mi történnék, ha a kéz, a fogak, a száj összeesküdnének a gyomor ellen, mert az nem dolgozik semmit. A kéz pl. nem nyulna az étel után, nem vinné a szájba, a száját nem lehetne kinyitani, a fogak nem rágnák

össze. Ugy-e, ha a gyomorban nem volna elég táplálék, amit felemészthetne, a kézben nem lenne elég erő dolgozni, megfogni valamit, gyengeségében a száj becsukva maradna, a fogak nem tudnának rágni. Így van a nép a városatyákkal. A gyomor gondoskodik a szükséges táplálékról az egész testnek; a városatyák a város esze, ezek gondoskodnak a nép, a város jólétéről. Így gondolkodnak-e nálunk is?

Van a városnak egy épülete, azt városházának csufolják, miből áll az, egy teremből, mondd egy teremből.

Ott van a város jegyzőjének az irodája, abban dolgozik a két hivatalnok, ott az írtató, az írtár, ott a pénztár, ott intézi el a bíró a peres felek ügyeit, több hivatal nem lévén, más táblát nem kell az ajtóra kifüggeszteni. Múlt azon épület Jánosházához, erre csak minden józan eszű ember, nemmel felel. Ezen egyszerűen segíthetnek, ott a kaszárnya, az a kolósszus, ott áll üresen, nem hajt semmi hasznot a város konyhájára.

Hja, »sopánkodnak, nincs pénz, magas a pótagó, hogy repüljön a szárnyatlan madár. Erre megadjuk a választ, amortizáló kölcsönt ha felvesznek vegyenek tollat a kezükbe, ha tudják, mennyi a 2-szer 2, akkor könnyen egy véleményre jutunk.

A kaszárnya külső falait nem kell lerombolni, csak belső átalakításokat kell elrendelni. A földszinten köröskörül legyenek üzletek egy szoba és konyhával, az emeleten legyen elhelyezve a jegyzői iroda, legyen tanács terem, ott legyen a körjegyzőnek is a hivatala. Lehetne még 2—3 szép lakás, az épület előtt a nyílt csatornákat befedni, mely szép, imponáló épület állna a Főtéren a város díszére.

Kérdés most, nyomná-e ez, mint teher a várost, határozottan nem.

Evek óta üresen áll, mint a jó termő föld, mely gazt terem, mert nem munkálják. A boltokat kiadják mondjuk 300—400 koronáért, elfér ott igen könnyen 8, 300-at vegyünk nyolcszor, az 2400 korona, a két lakás 1000 ko-

TÁRCA

A sibilla.

Jánosháza és Vidéke eredeti tárcája.

Irtá: Sutrakay Lajos.

(Folytatás)

»Tud-e már olvasni, Lajoska?«
kérdzte tőlem.
»Már az »abc«-ét kivégeztem, feleltem.
»Szereti-e a képeket?«
»Szeretem.«
»Hát nézességünk.«
— Nézegetünk. S a legnagyobb ostobaságoknak akkorát nevettem, hogy még, ha Amália nevetett. (Itt a csirája a konvencionális udvariaságnak!)
»Látott-e már sibillát?« — kérdezte újra.
»Nem láttam.«
»Majd én mutatok.«
»Addig is majd kifurta az oldalamat, hogy mi az a »sibilla.«
Hozza a »sibillát.«

»Itt van né.«
»Iszen ez csak könyv.«
»Az hát. Hát nem tudta?«
»Nem.«
»Látja! Ebben benne van az álom. Mert ez álmoskönyv. Mgnézi benne az ember az álmát, aztán egyszerre megmondja, hogy mit jelent.«
»Nem József csinálta?«
Ezen aztán akkorát kacagott, hogy fülig belevörösödtem. Az én kontómra nevetett.
»Nem József csinálta, hanem a százszentendős jóvendőmondó.«
»Pedig én azt gondoltam, hogy József csinálta, aki a Fáraó álmát megmagyarázta.«
Erre aztán egyszerre meghökölt Amália.
»Az meglehet« felelte komolyan.
»Hát más nincsen benne?« — kértem.
»De van. Mikor született?«
»Január 12-en.«
»Nézzük meg.«
Keresgélés után ráakad: »Aki január 12-én született, az költő lesz.«
»Látja! Maga Lajoska, költő lesz.«

»Mi az a költő?«
»Hát — íze — költő.«
»Jézusom: Hát én költő leszek? ...
Mi az a költő? ... Hát maga, Amália, mikor született?«
»Május 28-án.«
»Hát maga mi lesz?«
»Gazdag: Szerencsés a szerelemben.«
»Szerelemben? Hát az mi?«
»Sok pénz.«
»Jézus Krisztuskám! Ennek az Amáliának sok pénze lesz. Csak én leszek költő.«
Három hélig nem tudtam jóízűet enni.
»Csak én leszek költő! Mi az a költő?«

III.

Mikor iskoláimat elvégezve a passzuszt a kezembe nyomták: az apám szőlőföldön jártam. Eppen bucsu volt a faluban. Hát kivel találkoztam? Amáliával.

De már a »ka«-alapon levedlett róla. Olyan tisztességesen elvedlett személyesség vált belőle, hogy hármat lehetett volna olyan

rona, a bevétel lenne 3400 korona, 30 ezer koronát vegyünk a munkálataiért a legrosszabb esetben, ennek kamata 3000 korona, marad 400 korona.

Igy számítva, a városnak volna egy szép, imponáló épülete, erre a rossz nyelveknek sem lehetne megjegyzése, méltó volna Jánosházához s nem heverne egy nagy vagyon ott parlagon.

Gondolkodjanak a város atyái a terv felett, vessék el azt a copfot, hisz már Kínában sem divat, csak legyen kis akarat, kis jó indulat a város fejlődése iránt, hisszük és reméljük, az eszme tesztet ől.

Legyenek nyugodtak a város intézői, nem akarunk egyszerre mindent, hisz ismerjük mi a mythológiából a Dajdalos és Ikaros regéjét, tudjuk ám, hogy a nap heve felolvassa a viaszt, mint

Ikaros testéről. Azért hullott ki a tolla, mert egyszerre magasra kezdett röpködni, közel a naphoz és a tengerbe pottyant. Lassankint menjünk előre, de legyen meg a jó szándék, a belátás, az érzék a haladás iránt.

Előfizetési felhívás!

Nagy fába vágtuk a fejszénket, midőn Jánosházán lapot adunk ki, mondják a kislelkűek, mert nem lesz közönsége. A mi dolgunk, válaszoljuk egyszerűen. A mult idők büne, hogy eddig nem volt, mert éreztük, tudjuk, hogy égető szükség van rá. Nem-e elszomorító, ha a szomszédos nagyobb helyiségek, mint Czellödömök, Sümeg, Tapolca (a kis Budapest) stb. fejlődé-

sét, haladását látjuk, csak épen Jánosháza a régi, az ósdi, a maradi. Jánosháza egy nagy vidék göcpontja, van 4 országos, 12 hónapos vásárja, gabona piaca rendkívül élénk, messze vidékről sereglenek ide a sertéskereskedők a sertéspiacra s mit tapasztalunk, visszafelé megy. Jánosházának a híre egyesek miatt, kik a felszínre tolokodtak rossz, a viszonyok corumpálva, itt akarunk purificoló munkát végezni. Kik Jánosháza fejlődésére lidércnyomást gyakorolnak, azok karmái alól akarjuk ki- és felszabadítani. Nagy munka vár itt reánk, ezt beismerjük, ehhez a közönséget hívjuk társul, a közönség támogatásával fokozódik erőnk s fáradozásunkat siker koronázza, mert mi kitalálók leszünk.

Előfizetési díjak:

Negyed évre	2 korona,
fél évre	4 „
Egész évre	8 „

Dr. Marton Adolf
felelős szerk. és kiadó.

Novák Pál
segédszerkesztő.

A néptanító feladata.

Irta és felolvasta a jánosházai tanítói gyűlésen
Vathy János tanító.

(Folytatás.)

Társadalmi téren iparkodnunk kell, míg nem késő, míg egészen el nem veszítjük a

talajt lábunk alól, határozott irányu egyesületeket, köröket, kaszinókat alakítani. Ezek szervezetről kell gondoskodnunk, mert ez a leghathatóbb mód arra, hogy veszni induló öntudatot felébresszünk az anyagiakkal gyötört falusi népünkben; másrészt így egyesületek útján az anyagi jólét előmozdítására is nagy befolyással lehetünk. Természetes ez

nem megy magától, itt dolgozni is kell és nem kell egyszerre az egész világot felölelni hanem csak lassan egymásután; először az egyéneket, a társadalom szilánkjait, azután rétegeit és csak azután lehet az egész társadalmat az önzetlenséggel megbarátkoztatni.

Hogy földmives osztályunk, mely agrikultusz államunkban társadalmunk derekát, zömét képezi, a demokratizmus hatása alatt mozgolódik, tapasztalhatjuk mindnyájan. Hisz napirenden vannak az arató-sztrájkok, munkás lázadások. A nyomor, az önfentartás ösztöne fegyvert ad a munkás kezébe. S ez a mozgalom, amint a gyakori feljutulás mutatja, nem muló szalmaláng, de hamu alatt lappangó tűz, amely csak egy kis megbolygatásra vár, és azonnal lobbol fel. Az a jelenség pedig, amit ép napjainkban tapasztalhatunk, hogy még 80-100 holddal gazdák is a szocialdemokratizmus zászlója alá esküsznek, ismét fényes tanúbizonysága annak, hogy nem csupán kenyér kérdéstről, hanem erkölcsről van szó.

Itt kerem azt mondhatjuk, a gyomor nem kell elhanyagolni, a szellemet, a lelket foglalkoztatni kell; vagyis karöltve mindkettőt, dolgozunk.

S e kettős célt elérhetjük: falusi népünk tömörítésével, akár egyesületek, akár szövetkezetekbe, hisz ezeknek épen az a célja, hogy tagjai szellemi és erkölcsi nivóját emelje és összetartva egymást tanácsosul vagy ha kell anyagilag is támogassa. Ez egyesületek révén takarékosakká, számítókká tehetjük őket. S ha ennyire felkaroljuk szeretett jó, de magára hagyott magyar népünk érdekét, hisz az Isten és a haza szent neve követeli tőlünk, akkor kezünkben tarthatjuk népünk anyagi és szellemi tranyítását, s ha ez kezünkben van, akkor nem kell félni semmiféle meglepetéstől, jöhetnek a gy. lóvsátánok, megállásuk nem lesz sohol sem, mert a nép értelmileg felvilágosult lesz, anyagilag pedig boldog és látja, hogy vannak, kik szívükön viselik az ő sorsát. Milyen ideális állapot lenne ez? Még elgondolni is öröm, pedig ennek valóra kell válnia, amint valóra vált Németországban, de akkor nekünk-tanítóknak dolgoznunk kell; dolgoznunk a szegény, lábbal tiport népért, mely-nem tud segíteni magát! Érintkezünk kell vele és nem kerülni a szegényt! Dolgozzunk a népért, hogy türelmet és békét öntsünk belé! Dolgozzunk érte, hogy az igazságban annyira megrendült hitét megmentsük! Menjünk a néphez s mondjuk meg neki, hogy rászedik azok, kik a földön paradicsomot ígérnek.

Ezzel azonban még nem elégedhetünk meg; nekünk nagyobb a hivatásunk, hisz kezeink alatt a csemete, amelyből hazánk társadalmi fája lesz; ezt a csemetét hajlitsuk, neveljük, hisz ha a csemete nem egészséges, nem lehet egészséges a fa sem; hazánk társadalmi fája is csak úgy lesz egészséges, ha egészséges a csemetéje: az ifjuság. Ez pedig egészséges lesz, csak teljes odaadással neveljük tudományos és vallás erkölcsös szellemben. Arra törekedjünk, hogy iskoláink telve legyenek hittel, reménnyel, lelkesedéssel, melynek szelleme a büszkeség pirját varázsolja a gyermekek, az ifjuság arcára, hogy ő is szerepcsés lehetett — magyarnak születni, mely

magamfajta hasítani belőle. Másodmagával járt. Valami bécsi disznókereskedő volt az a »másik«. Bemutatta: a vőlegénye. Később hallottam, hogy nagyon gazdag ember. Disznógazdag.

Akkor eszembe jutott a »sibilla!«

Hiába! Amáliának nagyon jól bevált a sibilla. Eltalálta — magának.

Hát nekem?

Hiszen én is eleget akartam költő lenni, de az apám nagyon kurtára szabta a költészet tárgyát, a költeni valót rövid volt a taktaró, nem fűdte eléggé sohasem az »ambíciót«.

Pedig bizony Isten, tudtam volna költeni.

Kárpótlásul megpróbálkoztam a pegazussal is. Hanem föl nem ültem rá, már is már is tapogattam az oldalamat. De nem is sajnálom: hitvány mesterség. Az igazi költészet a zsebből ered!

— Igy nem lehettem semilyen költő sem . . .

— Már pedig erről nem tehet Amálika sem . . .!

No de reméljük, — gondoltam — van még rá elég idő!

Ma is remélek.

Hanem úgy látszik, sehogy sem tudok tovább jutni a reménynél. De azért le nem mondok. Ha másképp nem lehet, föntartom a fiam számára. Azt hiszem elég esze is lesz hozzá a kölyöknek, mert márig nagy gazember.

— És lám! Egész kapóra jön. Most halom, hogy az egykori Amálika mama lett. Egy íci-píci Amálika mamája. A megoldás tehát egyszerű.

Miután a »sibillát« illetőleg velem szemben még mindig tartozik a »sibilla« hitelének megóvásáért, azonban nekem már nincs reményem, hogy velem szemben érvényesítse ennek a hitelnek megóvását: itt a fiam. Vele szemben már érvényesítheti, még pedig nagyon is egyszerűen. Lesz ugyanis a mama Amálika a leánya révén a fiam — sibillája!

. . . Mert erről már a mama Amálika is tehet!

ragaszkodást tud szólni az ifjuban egyháza vallása és hazája iránt. Ha pedig ez meg van akkor igazán nem kell félnünk, hogy józan magyar népként a »hazátlan bitang-sággal dicsekvő szociáldemokraták táborát növelje, és nem kell tartanunk attól, hogy egy kis nehézségtől, küzdelemtől megijedve, bucsut mond a haza rögének s idegenbő vándorol.

De félre ne értsenek uraim, én hangoztatom a valláserköcsi nevelést az igaz, de nem azt mondom, hogy e mellett azután hanyagoljuk el a többi. Nem, hisz éppen a valláserköcsi élet az ifjkorban az ismeretek megszerzésének nélkülözhetetlen feltétele. Tapasztalati tény ugyanis, hogy ahol a hit kialudt, ott az erkölcs is hamar kivész — van-e gyümölcs virág nélkül, van-e napsugár, nap nélkül? következménye a test gyengülése, a szellem tompulása. Igen, ha célt akarunk érni, akkor kettőt tartunk szemünk előtt és ezt csepegtessük gyermekeink szívébe; és e kettő: a vallásosság és a hazaszeretet. Mert, ha ez a két ikertestvér lesz ifjaink életét levegője, akkor már jó alapot vetettünk, amelyre bátran és örömmel építhetünk. E közös cél — mert azt hiszem méltán nevezhetem »közös-célnak, hisz azért dobog mindnyájunk szíve — igen szép; de e közös cél elérésére közös erővel is kellene dolgoznunk, amire legalkalmasabbnak találnám, hogy kerületünk vallásos és hazafias tanítósa e gyűlések alkalmával szociális felolvasások és előadásokkal kapcsolatban megbeszélne az eszközök megválasztására való módszereket, továbbá azt is, hogy milyen álláspontot foglaljon el egyik vagy másik kérdésben pl. a tanítósa? Így lesz csak egészséges és intenzív a tanítósa működése és akkor erejének senki és semmi elene nem állhat.

Az elvekben azt hiszem egyik vagyunk. Mily áldáshozó volna, ha az elvek védelmében fegyvereink és eszközeink is egyik volnának, — akkor győzelmi is hamar bekövetkeznek. Azért tehát föl a munkára Uraim! félre a kislelkűséggel! Nem éreztenk-e magunkban elegendő erőt, képességet és hazafiaságot arra, hogy ennek a háborgó ember-tömegnek a szívére rátennék kezeinket, hogy úgy dobogjon, amint mi óhajtjuk. »Ha mi egyik leszünk, akkor mi fogjuk képezni egyházunkat és bazánknak azt a megingathatatlan hádsereget és védőbástyáját, mely nemcsak dacol a támadások viharával, de önfeláldozó munkájával oda is fog hatni, hogy virágzóvá és boldoggá tegye az édes hazát s az ezeréves nemzetet.«

A lelencügy Jánosházán.

E címmel egy cikk jelent meg a múlt heti számunkban, amely egyes részleteiben téves információkon alapul. Azért szükségesnek tartottuk, — helyreigazításul, — közölni az alábbiakat. A lelencek oktatására, — nehogy azok ez évben is iskolázatlanul maradjanak, — felkértem minden helybeli tanító és tanítósnő, akik közül Kemény Simon, Fehér István és Novák Pál tanítók el is vállalták azt. A tanfelügyelőség engedelmével, — a tanmenet és órarend bemutatása után, — a lelencek oktatása okt. 20-án meg is kezdődött

és mindezeideig rendes mederben halad. A költségek fedezésére a »Menhely« igazgatósága évi 800 koronát engedélyezett, amelyből a kiadásokat (fűtés, takarítás) fedezik, a fennmaradó összeget pedig 3 egyenlő részre felosztják maguk között a tanítók.

Novák Pál.

HIREK.

Felkérjük szives olvasóinkat, hogy előfizetéseiket minél előbb küldjék be. Mutatvány-számot csak egyszer küldünk.

Személyi hír. Gróf Erdődi Sándor cs. és kir. kamarás folyó hó 11-én városunkba érkezett. Másnap a kortélyesi gazdaság megtekintése után tovább utazott Vépére.

Beszámoló. Kerületünk népszerű képviselője, dr. Berzsenyi Jenő Cehdömölkön nov. 14-én tartotta beszámolóját, nagy számu hallgatóság előtt.

Jegyzőválasztás a Katholikus körben. E hó-13-án este 6 órakor tartott a »Kath. kör« Poller József káplán elnöklésével rendkívüli közgyűlést, amelynek tárgya jegyzőválasztás volt. Jegyzővé egyhangilag Novák Pál tanítót, lapunk segédszerkesztőjét választották. Több apró indítvány letárgyalása után a gyűlés véget ért.

Lakáshány. Panaszoknak folyton, hogy elyisznek mindent Jánosházáról, hát miért indolens a nép, a csendőrség nem kap lakást, ezért távozik el. Jó lesz megmozgatni minden követ, hogy itt maradjon.

Jég esett K.-Somlyón és Sárkeszin csütörtökön d. u. 2 órakor.

Lassan járj, tovább érsz. Alaposan rácafolt az a jó képu atyafi, aki a vonat lekésésben rekordot ér el. Egy kis város állomására igyekezett, hogy a d. u. félöt órai vonattal tovább utazzon. Bár nagyon sietett, mégis lekésett. A portástól megtudta, hogy a következő vonat 5 óra után indul. »Még van idő« — gondolta magában és bement egy pohár borra a vasuti-vendéglőbe. Mikor kijött, már lekésett. »A következő vonat éjfélkor indul« mordta mosolyogva a portás. »Addig alszom egyet« felelte az atyafi és elment. Mire felébredt, már lekésett. »De most már többször nem késem le; — dörmögte boszusan az atyafi, — »mert itt a váróteremben várom be a félnegyj vonatot.« Várta is, csak hogy nem ébren. Mikor a portás beszólt »Cell, Pápa, stb. beszállni!« akkor ijedten ugrott fel és rohant jegyet váltani. Amig váltott, azalatt a vonat dübörögve robotott ki az állomásról, az atyafi pedig kétségbe esve bámult a száguldó vonat után és sehogy sem ment a fejébe, hogy *ismét lekésett.* Végre d. u. 3 órakor elindulhatott. De nem is szállt le Jánosházán, nehogy még egyszer lekészen.

Kollemtelen meglepetésre ébredt Edelmann Dezső kereskedő, aki a folyó hó 12-én hajnalban Zalaszentgrótra tartott kocsjával. Amig a dúcögő kocsin aludt, addig valaki hátulról fölkapaskodott a kocsira és felvágva a ponyvát körülbelül 300 korona értékű holmit elemelt. Most a csendőrség keresi a tolvajt.

A múlt pénteken volt városunkban az ez évi utolsó országos vásár. A jelekből ítélve ez a vásár volt ez évben a legsikerültebb. Lapunk zártakor a vásár még áll. Az eredményről bővebben a jövő számban.

Thury Zoltán művel. A karácsonyi könyvpiacnak nevezetes újdonsága lesz az a hat kötet, amely Thury Zoltánnak, a korán elhunyt jeles írónak szíve vérvével irt jeles munkáit foglalja össze. Az özvegy maga állítja ézi az emléket az elköltözöttnek s vállalkozására az a reménység bátorította, hogy a magyar közönség halálában is megbecsüli kedves íróját. Hónapokkal ezelőtt küldött szét a gyűjtőleveket, amelyeknek nagyrésze még nem került vissza hozzá. A hat kötet azonban sajtó alatt van s tudnia kell már most, hogy hány megrendelőre tarthat számot. Kéri ennélfogva a szíves gyűjtőket, hogy az izeket legkésőbb november 15-ig küldjék lakására: V. ker., Lipót-körút 8. szám alá. A hat díszes kötetnek huszonnégy korona az ára s kelete is lesz talán akkora, hogy nemcsak az író síremlékére télik a kegyeletes áldozatból, hanem az árvák nevelésére is marad belőle.

Gondatlanság áldozata. Kis István helybeli ácsmester fia az iskolából jövet Magdics udvarában meglátta, hogy a járgányos szecs-kavágóval dolgoznak, odafutott kergetni a lovakat, de veszítte, mert a szij odakapta lábát és a jobb combját teljesen elroncsolta. Gondos orvosi ápolás alá veték ugyan, de kevés remény van a felgyógyuláshoz. Igazán hallatlan mennyi szerencsétlenség történik a szecs-kavágók miatt, üdvös volna, ha azokat oly helyre tennék, hol a gyerekek nem férnek hozzá, a járgányos pedig be lenne kerítve.

Cabarett. Hangos volt kedden este a »Központi-Szálloda«. Tamási József cabarett társulata mulattatta az egybegyűlt hallgatóságot de nem nagy sikerrel. Egy-két (»Nem tudta, hogy t. vagy b.«) számtól eltekintve, az előadás nagyon silány volt. A legutolsó előkép sikerült tán a legjobban, amelyben azonban már részt vett, néhány heves-vértű fiatal ember is. Az ily karavánnak ké. átengedni a termet, a közönség csak bosszankodva távozik, mert művészi élvezetben nem részesül, az ily társulat tagjai talán nem is hallották soha, mi a művészet, hát hogy várhatunk ilyenektől valami jót. Kár volt a pénzért.

A murci hatása. H.-Peresztegen hétfőn este néhány legény többet öntött fel a garatra, mint kellett volna, a korcsmából haza felé készültek, midőn betért oda Somogyi kőmives egy pohár borra. A berugott legények belekötöttek, minek szurkálás lett a vége, egyik hátulról egész a tüdőig szurta a kését. — A szerencsétlent úgy vitték lakására, a törvényszéknél lesz a folytatása.

Megvadult lovak. Recska N. tacsikáncsi kasznár fiatal csikóit jártatta a Fő-téren a kocsisa. Egyszer csak valamitől megbokrosodtak és elragadták a kocsist. A csikók teljes erővel rohantak a látványra összecsoportosult járó-kelők felé és ki tudja mi történt, ha néhány polgárnak nem sikerül megfékezni a megbokrosodott lovakat. — Igaza volt annak a polgárnak, aki megjegyezte, hogy tán még sem a Fő-téren kellene kipróbálni a csikók tüzes véréit.

Hamisbankó. Megjárta az egyszer Horváth János bögös, aki nemrégiben a »Korona« vendéglő ivójában Kirsch Ferenc molnár-segédet akarta becsapni. Egy bankjegy-formájú reklám-cédulát tartva a kezében, arra kérte a részeg molnárt, hogy adjon a 100 koronásért kölcsön 5 koronát. Hosszas beszélgetés után el is esalta a molnár minden pénzét. Mikor elvégezte a munkáját, akkor előlépett a vendéglő főpincérje, aki eddig figyelte a turpisságot és rendőrt hivatva feljelentette a jó-madarat. Nov. 14-én tárgyalta ez ügyet a bíróság és két hónapra megítélta vendégül fáraónak e nemes ivadékát — a dutyiba.

Azt beszélük ...

Azt beszélük, hogy Jánosházán a »Haladás«-ból »Maradás« lett.

Azt beszélük, hogy a sümei utcai lelet egy Uj-világban él.

Azt beszélük, hogy itt egy ur költő lett.

Hazafi Veraitól pár rimet vett, Szálló igévé lett azófia e pár sor, Hallhatjuk naponta de hányszor: »Menjenek ők csak lapjukkal *Cellbe*, Mi különbet nyomtatunk *helbe*«.

Azt beszélük, hogy Jánosházán legközelebb még egy lap jelen meg, melynek címe »Nyomorúság« lesz.

Szerkesztői üzenetek.

G. B.-né Tapolca. Lapunk iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy vasárnap reggel 9 órakor már egy példányunk sem volt. Elnevezést kérjük.

nem figyelmetlenségnek kell betudni, hanem az első napi zűrzavarnak. Vasárnap már rendben megy minden, a segédszerkesztő is sofát dolgozik. Talán juttatunk a mutatóvánszámból.

Kiváncsi Duka. Arról tárca lesz 2—3 hét múlva.

H. urnak Bögöle. Köszönet, a jövő számban már közöljük.

S. Helyben. Orvendünk a hatásnak, az elevenére tapintottunk ugy-e? Kinek nem inge, ne vegye magára.

B. Helyben. Biz mi az egyéni érték szerint becsüljük az embereket, nem pénz szerint.

N. Imre Szegiget. Nagyon szegény volt az apja, s most van kis vagyonkája, a rossz nyelvek erre is azt mondják: cherchez la femme. Különbön itt a legutolsó, a társadalomnak pedig a söpredéke. Információval mindig készséggel; mi kompetensek vagyunk, nyugodt lehet, a gyűlölet hangján nem szólunk.

Többeknek. Csak legyenek türelemmel, arra is gondolunk, egyszerre nem lehet mindenről írni, nem akarunk ám úgy járni, mint a nagydíai cigányok.

Gabona-árak.

— 1907 november-13-án. —

Satzberger Rudolf ur jelentése szerint:

Buza	22	22 20	korona.
Rózsa	21.80	22	—
Árpa	16	16 40	—
Bab	15	18	—
Zab	15	15 20	—
Tengeri	14	14 40	—

Az irányzat szilárd.

Vasuti menetrend.

Budapest felé Jánosházáról

vonat indul

Reggel 8 óra 25 perckor.

Délben 12 óra 10 perckor.

Este 7 45

Fehérvár felé:

Reggel 4 ó. 30 p.

Délután 2 ó. 30 p.

Ferencváros felé Budapestre:

Bobárról reggel 4 ó. 30 p.

délután 2 ó. 30 p.

Bobárról *Celldömök felé:*

Délután 5 ó. 22 p.

Tapolca és Zalaegerszeg felé:

Reggel 5 ó. 27 p.

Délután 2 ó. 52 p.

Este 6 ó. 47 p.

Ukkról Tapolcára d. e. 11 ó. 30 p.

Hol szerezhethünk be

jó és pontosan járó órát???
csak

MARCHBEIN IGNÁC

órák- és ékszerésznél Jánosházán, Fő-tér 16. szám alatt. A gyógyszer-tár mellett találjuk dusan felszerelt óra- és ékszeráru raktárát.

Nagy választék mindennemű zseb-, luga-, fall- és ébrosztó-órákból. Szemüvegek és orrcsüptetők minden számban kaphatók orvosi megrendelés szerint.

ÓRAJAVÍTÁSOK

a legpontosabban s leggyorsabban 1 óvi íráshulló járállás mellett eszközöltetnek.

Ne rendeljen ruhát,

míg **SIKOS**-szabó férfi-ruha divattermét meg nem tekintti. Itt a legdivatosabb hazai és angol kelmékből nagy raktár.

Kész férfi- és gyermekruhából

!! nagy készlet !!

Hirdetéseket

elfogad a »Jánosháza és Vidéke« szerkesztősége Jánosháza.

Egy szakácsné, ki jól főz,

azonnal felvétetik.

nagyobb értesítést ad a kiadóhivatal.

A legfinomabb **kézimunkákat** elvállalnak, éppoly **oktatásra növendékeket** elfogadnak Jánosházán:

SCHWARTZ nővérek.

Egy igen jó zongora helyszüke miatt

e l a d ó.

Cím: a kiadóhivatalban.

Egy jó házból való fiu

tanoncnak

felvétetik

Bencze Kálmán

horbály- és fodrásznál

Jánosháza.

Uj üzlet a dukai-utcában!

K o h n H e r m a n

fűszer-, liszt- és rövidáru-üzlete

Jánosházán.

Legelőcsőbb bevásárlási forrás, pontos kiszolgálás

HA NYOMTATVÁNYOKRA

Ízléses kivitel!

!! Olcsó ár !!

van szüksége, rendelje
DINKGREVE NANDOR
KÖNYV- NYOMDAJÁBAN
CELLDÖMÖLKÖN.

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek.

»JÁNOSHÁZA és VIDÉKE« részére hirdetések felvétele.